Ч. 95. Львів, Вторник, дня 30 цьвітня (13. мая) 1902. Річник VI.

РУСЛАН

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цїлий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1·70 кор.

За границею:

на цїлий рік . . 16 рублїв або 36 франків
на пів року . . 8 рублїв або 18 франків
Поодиноке число по 16 сот.

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адмінїстрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїлї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Угодове пересиленє.

(X) Угодові пересправи, які веде др. Кербер з угорским мінїстром президентом Сельом, війшли тепер в критичну стадию, а пересиленє стало тепер протяглим. Пересиленє се споводоване обставиною, що якраз тепер, коли др. Кербер кванить ся полагодити угоду Австриї з Угорщиною, Сель не спішить ся і справу всякими можливими способами проволїкає. Критичність положенія поясняє одна півурядова віденьска часопись сими словами: »Трудність дійти до порозуміня, лежить в річевих рїжницях, позаяк Угри не хотять вволити бажаням Австриї, а до того ще підносять що-до автономної цлової тарифи такі домагання, які мусїли би нанести шкоду австрийскому промислови. До. Кербер однак мусить дбати про охорону австрийского промислу і для того хоче ёму обезпечити в угоді з Угорщиною певне становище, щоби уможливити переведенє угоди в радї державній. Переговори обидвох мінїстрів-президентів не довели до зближенія в поглядах. В суботу відбула ся австрийска рада мінїстрів, на котрій др. Кербер здав справу з пересправ в Пештї і мав засягнути поради що-до дальших постанов. Тим способом перейшло пересиленє урядове в критичну стадию і домагає ся скорого рішенія, однак все ще не є виключена можливість вирівнаня рїжниць. На се вказує обставина, що др. Кербер має протягом сего тижня знов виїхати до Пешту і дальше вести переговори. Чи ті переговори доведуть до цїли, се годї предвидїти В тій хвилї розходить ся не так о переговори, як о зближенє поглядів обидвох сторін і о питанє, чи Угри думають зробити які небудь уступки Австриї«.

Положенє д-ра Кербера є отже дїйсно критичне, позаяк він став на становищі »або — або«, а всї менше-більше сторонництва ради державної стоять за ним і вижидають, чи др. Кербер дїйсно додержить власних своїх слів про »рішучість і мужність«, якими розбудив в австрийских народах певні надії. З усего дотеперішнього поступованя і вдачі д-ра Кербера можна догадувати ся, що він не доведе до розчарованя.

Др. Кербер поступив отже зовсїм поправно, коли справу предложив в суботу радї мінїстрів, а постанову ради мінстрів, як она випала, предложить до рішеня монарсї, а відтак угорскому мінїстрови-президентови. Супроти корони становище д-ра Кербера все ще є сильне, однак прихильне Сельови сторонництво з Бернрайтером і Штірґом на чолї, яке бажав хватити керму в свої руки, намагає ся перебити заходи д-ра Кербера, а головну ролю в тих закулїсових змаганях грає президент делеґацийної комісиї буджетової Хлюмецкий. Вплывови сего останнього належить приписати, що в промові д-ра Бернрайтера до монарха згадано вправдї про велику вагу спільної цлово-торговельної области, але нї словом не натякнено на се, що удержанє сеї єдности не повинно бути осягнене лише коштом Австриї.

Не сумнїваємо ся, що др. Кербер має бачне око на заходи сеї властилюбної ґрупи, а певно знає добре і про се, як Сель запобігає прихильности у ческих делеґатів, які тепер пробувають в Пешті. Не сумнїваємо ся також, що ческі делеґати так в переспрaвах з Сельом, або новоіменованим угорским мінїстром торговлї д-ром Лянґом, з котрим все були в приязних відносинах (він написав давнїйше прихильну для них розвідку про язикове питанє в Австриї), а також з ґрупою Хлюмецкий-Бернрайтер будуть вельми обережні і матимуть не лише свої власні але й австрийскі інтереси на оцї.

„Всеславяни з під Городка“.

В »Кіевск-ій Старин-ї« за цьвітень читаємо:

»Росийскі часописи все ще не перестають інтересувати ся д-ром Вергуном. В »Одесск-ім Листк-у« поміщено фейлєтон п. Звіздича, вимірений против войственної політики подібних до него славяньских »дѣятелей«. В 53. числї тойж часописи д. І. В. Каменьский, сотрудник Вергунового »Славянск-аго Вѣк-а« виступив в оборонї того (по єго словам) »симпатичнаго, энергичнаго, высокообразованнаго и передового бойца за славянское сближеніе, за славянскую свободу, за равноправный союзъ всѣхъ славянъ въ видѣ федераціи, за идеи Хомякова, Аксакова, Герцена, Костомарова, Шевченка«. Оцїнивши такими словами д-ра Вергуна, єго оборонець, між иньшим, вияснює, що видавництво »Славянск-аго Вѣк-а« піднято з троякою цїлию: 1) »Дать русскому и славянскому читателю полное, ясное и правдивое представленіе о культурной жизни всего славянства; 2) итти на встрѣчу желанію юго-западныхъ славянъ ознакомить ся съ русскою рѣчью настолько, чтобы русскій языкъ могъ сдѣлать ся со временемъ общимъ языкомъ для культурных славянъ между собою, и 3) дать австро-венгерскимъ, русскимъ и балканскимъ производителямъ и торговцамъ войти в непосредственныя сношенія«.

Оборона д. Каменьского визвала в 75. числї тойж часописи горичу відповідь д. Конощенка. »Не знаю, каже він, о скілько дїпняв д. Вергун останню цїль; щож до перших двох, то про се може дати »полное, ясное и правдивое представленіе« по 1-ше виклад о „Зарубежной Руси« читаний ним при доволї виїмкових обставинах в Київі і Москві, і »десять заповѣдей« так званих в Галичинї »старорусcовъ«, до яких партиї належить др. Вергун, той »всеславянскій боецъ“. Повторивши в коротцї відповіди на тези викладу д-ра Вергуна, висказані в многих орґанах росийского друку, д. Конощенко переходить опісля до славних »заповѣдей« і пише так: »З десяти заповѣдей для русскихъ хлоповъ« напечатаних в орґанї »старорусcовъ« »Русское Слово« наведу лише дві, які дуже точно характеризують »всеславянскій« настрій »старорусcовъ« і д-ра Вергуна з ними:

1) »Будь тѣмъ, чѣмъ сотворилъ тебя Господь т. є русскимъ хлопомъ, а не якимъто украинцемъ и т. д. а не будутъ изъ тебе другіи народы смѣяти ся і будутъ тебе поважати«;

6) „Если тебѣ кто скаже, що ты — украинецъ, то скажи ему: »ты самъ дурный«.

В сей спосіб, для »всеславянъ« типу д-ра Вергуна трийцятьмілїоновий нарід, якого приналежність до славяньскої раси безсумнївна, — тілько »хлопъ«, тілько історичне „быдло«, на якого хребтї польска шляхта галицкої і україньскої Руси построювала свій добробут, а стремленє до розвою національної самосьвідомости, яке проявляє ся тепер у всїх верствах україньского народа — се ознака »глупости«. І таке говорять »симпатичные энергичные...« і т. п. борцї »за равноправный союзъ всѣхъ славянъ, за идеи Хомякова, Аксакова, Костомарова, Шевченка!« Таке проповідують »дѣятели«, що печатають свій »Славянскій Вѣкъ« на всїх славиньских язиках, крім україньского, того нещасливого язика »хлоповъ« і »дурней«, признаного однак самостійним язиком сьвітилами славяньской фільольоґії!

Проч з руками, господинове, »симпатичные, энергичные« и т. д. »всеславяньскіе бойцы!« Не прикривайте своєї, вносячої незгоду в славяньску землю, дїяльности іменами великих славянофілів, що в дїйстности стреміли до свобідного, рівноправного, культурного єдиньства всїх славяньских народів! Не кладїть на своїм знамени імен Костомарова і Шевченка, що любили сей україньский нарід, який ви хотїли би зіставити вічним »хлопомъ« і сей україньский язик, якого ви тепер цураєте ся! А великий україньский поет, Т. Шевченко сказав:

»Хто матїр забуває,
Того Бог карає,
Чужі люди цурають ся,
В хату не пускають«.

Так пише росийский орґан. Подаємо сей голос, хоть не думаємо, щоби він мав вплив на »всеславян з під Городка«, яких совість заглушила давно... росийска бумажка. Нехай буде він хиба сьвідком нової пощочини, вимірені »всеславянам з під Городка« з сторони росийскої праси.

Схизма.

Про гнет і пониженє нашого обряду в Америцї розповідали ось як бесїдники на »великім з'їздї«, як се доносить послїдне число американьскої »Свободи«:

В тім часї однаковож — говорив о. Констанкевич дальше — наступило несподіване відступленє від давної практики. Ото дня 15. листопада 1897. ч. 1243. пише Митрополичий ординаріят, що в справі висланя оо. Бончевского і Підгорецкого повідомляє ся Вас, що Митр. Орд. сейчас по внесеню подань наведених сьвященників відпїс ся до Собранія для розширеня віри (в Римі) для узисканя одобреня для них, позаяк конґреґация Пропаґанди таке розпорядженє Митр. Ординаріятови удїлила і як скоро тов одобренє надійде, вістануть згадані сьвященики сейчас повідомлені, що могуть безпроволочно від'їхати до Америки. Ще більше відступленє від давної практики наступило в 1899 році. В письмі Митр. Орд. з дня 15. лютого 1899, ч. 66. стоїть так: »В відповідь на письмо з 19 сїчня 1899, препоручає ся Вашій Все-

чесности завізвати о. П. Тимкевича, щоби (зі згляду на приписи видані Собранієм для розширеня віри, для гр.-кат. душпастирів в Америці, котрим тутешному Ординариятови віднято власть уділяня грамот поставленя на посади душпастирські в Америці і приказано, що хотячі получити посаду душпастиря тамже, мають постарати ся о согласіє дотичного ординария (латиньского епископа) — о. Тимкевич удав ся до Преосв. Епископа Кориґена, до котрого в сій справі звідси відносим ся. Все те показує ясно, що власть краєвого митрополита над тутешними сьвященіками, котру тойже за довгі лїта виконував, зістала остаточно Митрополитови відобрана, а наші сьвященіки підчинені тутешним латиньским епископам з волї Пропаґанди для розширеня віри.

О. Бончевский пояснює, що піддане тутешних сьвящеників під латиньских епископів має на ціли златиньщеня Русинів і загарбане їх церковних маєтків та доказує се з власної практики. »Я удав ся до латиньского епископа, щоби менї позволив уживати костелів в своїй дієцезиї для відправлюваня богослужень там, де церкви нема. Так жадали собі люде. Епископ переглянув мої папери від Кардинала Митрополита і другі та сказав, що они неважні, бо на них нема римскої печатки і що він мене не узнає за сьвященика! Я відійшов домів а в кілька тижнїв дістаю письмо від того самого епископа, щобим предложив папери, бо в противнім разї мене засуспендує. Я відписав ємy, що єсли він не узнає мене за сьвященика то і суспендовати мене не може — а рівночасно віднїс ся до Митрополита. Митрополит написав до Риму і аж так по довгих короводах латиньский епископ узнав мене сьвященіком та видав менї папір, в котрім стоять такі мудрощі, як те, що менї не вільно миропомазувати, олїй сьвятити і т. д. Коли я раз здибав ся з ним пізнїйше, то епископ сказав менї так: »Твоя церква не є церква, але божниця«. — »Чому питаю?« »Бо я єї не сьвятив і она не записана на мене — не інкорпорована«.

На запитане деяких людий, чи наші сьвященіки жалувались на таке поступоване з нами тутешних епископів до митрополита, відповів о. Константкевич, що так. З початком 1901 року вислано збірне письмо до Митрополита Шептицкого. Митрополит відповів на него доперва в листопадї 1901, що працює що сил над добром рускої церкви в Америці, але нїчого не обіцяє, бо справа тяжко йде.

О. Підгорецкий розказує, що коли минувшого року приїхав до Woonsocket, R. I. запрошений людьми, щоби їх сповідати і зайшов до епископа, щоби му тойже позволив на сю ціль костела, то епископ сказав, що тут руских попів не треба, а для Русинів вистарчать попи польскі

О. Н. Дмитрів каже, що наш обряд все і всюди уважають латинники за щось низшого як латиньский, а помимо того, що обряду нашого не розуміють, хотїли-б нам розказувати. О. А. Поляньский, бувший катехит в Дрогобичи а опісля парох в Пітсбурґу, Па., жив дуже добре з пітсбурским польским попом так, що тойже запросив між иньшими і о. Пол. на посьвяченє польского костела. О. Поляньский приняв запрошенє, прийшов до костела, убрав ся в ризи і станув враз з латиньскими сьвященіками коло престола. Коли се побачив латиньский епископ, котрий був там також присутний, то так розлютив ся, що скинув з себе ризи і хотїв іти геть. Розуміє ся, що о. Поляньский видячи се, здійняв з себе ризи і вийшов з костела, а біскуп остав. Не треба забувати, що о. Поляньский був перед тим у того самого біскупа і той єго узнав за сьвященика, а однак не хотїв єго бачити в тім самім костелї, що був сам. Як гарно тутешні латиньскі біскупи розуміють, хто ми є і який наш обряд, видно хочби з сего, що приміром один епископ питав мене, чи я по грецки проповіди говорю!... Лучилась менї також одна цїкава пригода, котра вказує, як тут латиньскі попи дивлять ся на руских сьвящеників. Було то в Massena Springs, N. Y. Люди запросили мене охрестити дитину. Я охрестив і хочу вертати домів, аж тут на дині стрічає мене католицкий піп з констаблем і арештують мене. Думка у католицкого попа була зробити менї встид, щоб я більше до сего місточка не показував ся, однак один Анґлїк сторник, поставив за мене бейль і тим способом попсував католицкому попови всї єго пляни. Розуміє ся, що я сейчас же арештував католицкого попа і справа на тім скінчилась.

(Дальше буде).

З полїтичного поля.

Буджетова комісия австрийскої делеґациї приняла в дальшім ході нарад ordinarium і extraordinarium маринарки та додатковий кредит. На пополудневім суботнїшнім засїданю принято спільний етат міністерства скарбу, найвисшого, обрахункового трибуналу і замкнене рахункове за 1900. р. Дальше без дискусиї принято до відомости справозданє про прелїмінар міністерства заграничних справ і приступлено до окупацийного кредиту, який по довшій дискусиї принято, а тим самим покінчено працї комісиї. Ґенеральним справоздавцем вибрано марґр. Бакегема.

Після покінченя праць буджетової комісиї австрийскої, приходить тепер черга на комісиї угорскої делеґациї. Нині о год. 4. пополудни збирає ся фінансова комісия, а о год. 5. комісия для заграничних справ. У вторник о год. 4. пополудни відбуде ся засїданє військової комісиї, а в середу о 10. рано комісиї воєнної маринарки.

Справа угоди станула, як здає ся, на кінци меча. З Відня телеґрафують, що австрийске правительство мало не згодити ся, щоби підняти в сім тижнї наново переговори ресортових міністрів, як се пропонувало угорске правительство. Др. Кербер зажадав наперед, щоби угорске правительство відповіло мериторично і рішучо на деякі конкретні пропозициї австрийского правительства в справі автономічної тарифи і угоди. В сей спосіб витворило ся пересиленє так в Австриї, як і в Угорщинї, якого рішенє починає в руках цїсаря.

З Чорногори доносять до угорских дневників, що кн. Никита мав зарядити мобілїзацию своєї армії. Чорногорска цензура не перепускає за границю жадного донесеня про зброєнє ся Чорногори і наслїдком сего заграница не знає про се нїчого. Після сеї вістки збірними точками для війска означені міста Антівері, Подкуріца, Спур, Оляпин, Мойковац і Тушина. Мобілїзацию переведено в тишинї, а навіть наложено на населенє контрибуцию сего рода, що кожду 7. штуку більшого товару і кожду 10. штуку дрібної худоби мають віддати на ціли армії. Вже 16. цьвітня почато зьвірята віддавати правительству. Воєвода Лазар Сочица запевнює, що в єго окрузї зігнано 3000 до 4000 волів. Так само доносять, що пристань Антівері виглядає зовсїм як воєнна пристань, бо італїйскі пароходи з Анкони привозять там оружє і амуніцию.

Жертва на храм Божий.

Сумно то дїдови, коли на старі лїта свої мусить витягати свою руку по милостиню до чужих людей, бо дїти свої дати єї не можуть, бо не мають; однако іде старовина в далекий і широкий сьвіт і потїшає ся тим, що є милосердіє у Бога і людей. Так і менї яко душпастиреви випало на старші мої лїта іменем Христа, іменем моїх братей, моїх словесних овець забрати в свої руки тр бу пастушу і кий, і піти в широкий сьвіт, звертаючи ся до милосерних сердець, бо дїти мої духовні кажуть: — Отче — хлїба для душі не маємо, ми церкви не маємо, а як Христос сказав: »Пастир добрий душу свою полагає за овци своя« — так і Ти Отче положи за овци свої труд свій, іди і проси за нами, а ми разом будемо молити ся за Добродіїв наших, без котрих ми не в станї побудувати Дому Божого.

Отож іду я за голосом менї повірених парохіян і прошу о ласкаві згляди, прошу о ласкаві жертви на нашу церков, та прошу не безпідставно.

Ото два віки пережила наша церковця на хвалу Божу і на пожиток людям; днесь зуб часу положив на нїй своє знамя. Она стоїть старенька, мала і згорблена, похиляє ся до тих могил, які єї окружають і немов сама хоче в могилу покласти ся.

Сам найвисший час забрати ся до будови иньшого Дому Божого.

---

9)

КОРНИЛО УСТИЯНОВИЧ.

КАВКАЗ.

(Розвідка етнографічно-історична).

II.

Придивім ся тепер трохи близше головним народам кавказкого краю.

Котрий з них найдавнїйше тут поселив ся, тяжко дослїдити.

Професор Всеволод Міллєр доказує в своїй — найприхильнїйшу критику европейских учених стрітившій — розвідцї „Етюди осетинскій: що мова того племени — виказує найстарійші черти і до всїх язиків іраньских... зачнім отже від Осїтів.

По древности язика того заключає Міллєр, що Осїти, які себе властиво »Іра« називають, поселились на Кавказї давно перед появою найстарших памятників язика »Абести«. А що в осетиньскій мові всї вирази, котрі відносять ся до садоводства і скотарства, виказують іраньске походженє, а тілько назви металїв як: срібло, мідь, олово урало алтайскі, то і догадує ся Міллєр, що Осїти якийсь час кочували за Уралом і звідтам доперва зайшли в Европу і на північні склони Кавказа.

Походженє іраньске стверджує не тілько мова Осїтів і назва народу »Іра«, а краю »Іроністан«; але также їх міти, забобони, обичаї і сам вигляд лиця.

І так осетиньский »Аміран«, котрого Бог, за бунт, приковав до Ельборуса, не є нїхто иньший як Агріман Дзенд-Авести, котрого Агура-мазда приковав до скал Демавенда в горах Ірану, які также звуть Ельбрусом. Що більше: казки грецкої мітології і героїчних часів Гелляди може кождий почути і на Кавказї, особливо м'ж Осїтами. Они розказують за Полїфема, котрий у них Бержен-дау називає ся і про Улісса — по іхнїму Урісмаґ — точ в точ так, як написано в Одисеї. Титани звуть ся у них Нарти. За гордість привалює їх Бог найвисшими горами Кавказа... Батирас, то Геркулєс осїцкий; а всї ті казки родились ще в доісторичних часах в Ірані.

Подоба Осїтів є чисто арійска, а віра їх, хоть одні з них исповідують Христа, другі Магомета, а треті покланяють ся (ще й доси) богам — то »*маздеізм*«, то віра *Заратустра*.

Культ сьвятої ватри кермує всїм житем Осетина. Цїкаві і дивні обичаї та постанови находили у них учені земльозьвіри.

Перед слюбом питають дївчину, чи хоче вийти за того, що єї сватає. Молодий витає княгиню при дверях своєї саклї з горіючим лучивом в руцї і сьвітить перед нею поти, поки она не обійде торжественно в около домової ватри. Она, відтак, сїдає на покутї, не їсть, не пє весь час весїля і не говорить нї слова до нїкого, хиба до мужа; а свати *ладкають* до »кур«. Мовчанка молодицї тріває доти, доки не вродить дитини. На пропою сьпівають:

»Dakaranbon danasa —	Пю твоє здоровє —
Banas! na kychta furesti	Пий! руки мліють!—
Denoasan famesti	Пий, пий.
Banas, banas, banas!«	Пий!*)

Подружя завязували ще до недавна між найблизшими рідними. Они звали ся у старинних Перзів: Hvaetvodatha то є подружє сьвяте. Єще в XVIII столїтю находив Klapprot, що Осїти і Дідойцї женили ся тілько в родах своїх; а так само мало бути у *Тушин* і у *Хевсудів*, що сусїдують з ними.

Коли Осетин женив малолїтного сина з до-

*) Haksthausen.

Но якжеж се зробити? Число моїх парохіян є так маленьке, що они своїми силами не поставили би нову сьвятиню так скоро, як того вимагає потреба. До того крайна нужда між ними відбирає їм всяку надію на здвигненє своїм власним коштом нового Храму, до котрого они щиросердечно привязані.

Найже не перегомонить безуспішно моя просьба нищівна! Най скрушить она Ваше Високоблагородне Серце і побудить Вас не відгинути Своєї Щедрої Руки від нас! Кождy жертву, хотьби і малу, приймемо з великою подякою. Просимо сердечно, чи то о відправленє акафиста, чи о дар із скарбони церковної, чи о жертву із власних средств на ціль будови нащої церкви!

За Ваше жертволюбіє Бог най помилує і спасе Вас.

За комітет парохіяльний:
Николай Сенета
парох в Бикові.

Всяві латки просить ся присилати на руки пароха о. Николая Сенети в Бикові, п. Медика.

Пора відновити передплату!

Новинки.

— **Календар.** Ві вторник: гр. кат. Якова, рим.-кат. Сервация. — В середу: гр.-кат Єремії рим.-кат. Боніфация.

— **Тарасове сьвято в Теребовли.** В память 41. роковин смерти Тараса Шевченка відбудуть ся дня 18. н. ст. мая 1902 в сали Касина Стрілецкого в Теребовли *вечерниці* з отсею програмою: 1. Вступне слово, О. Т. 2. Вахнянин: З опери »Купало«, хор міш. »Терн. Бояна« з форт. 3. Thomas: »Mignon«, форт. на 4 руки — пп. О. К. і А. К. 4. Лисенко-Франко: »Не забудь«, сольо тен. п. С. 5. Шевченко: »Посланіє«, декл. п. Ст. 6. Лисенко Шевченко: »Скорбна дума«, хор муж. »Терн. Бояна« з акомп. форт. 7. а) Лисенко-Шевченко: »Ой по горі ромен цвите«, б) Толстого »Романс«. Сольо сопр. п. Е. К. 8. Лисенко: »Щедрівки«, хор міш. »Терн. Бояна« з акомп. форт. 9. Вельот: »Air varie«, сольо скрипкове п. Л. з акомп. форт. 10. Шуман: »Життє циганів«, хор міш. »Терноп. Бояна« з солями і дуетами при акомп. форт. Ціни місць: Крісло 2 К, вступ на салю 1 К, для селян 30 с. Початок точно о 8½ год. вечером. По концертї устроює місцевий комітет вечерок з танцями. — *Комітет.*

— **Руский народний театр в Чорткові** відограв в суботу 10. мая »Поворот батька«, в неділю 11. мая »Ой не ходи Грицю та на вечерниці«. Дальше відбудуть ся отсї представленя: ві вторник 13. мая »Бідне дївча«, оперета в 3 актах Куна; в четвер 15. мая »Загублений рай«, драма в 5 актах Тогобочного; в суботу 17. мая »Ямарі«, оперета в 3 актах Целєра; в неділю 18. мая »Запорожець за Дунаєм«, оперета в 3 актах Артемовского і »Вечерниці« Нїщиньского; в понеділок 19. мая »Хата за селом«, драма в 5 дїях за Крашевским; ві вторник 20. мая »Шалавило«, комедия в 5 актах Глиньского; в четвер 22. мая »Бурлака«, штука в 5 актах Карпенка-Карого; в суботу 24. мая »Пташник з Тироля, оперета в 3 актах Целєра; в неділю 25. мая »Невольник«, драма в 5 актах Кропивницкого; в понеділок 26. мая на дохід будови церкви в Чорткові »Украдене щастє«, драма в 5 дїях зі сьпівами і танцями д-ра І. Франка, ві вторник 27. мая »Катерина«, велика опера в 3 актах Аркасова; в четвер представленя не буде; 31. мая »Барон циганьский«, оперета в 3 актах Страуса, в неділю дня 1. червня »Нещасне коханє«, драма в 5 дїях Манька.

— **П. Саломея Крушельницка,** наша землячка, артистка варшавскої опери, прибула до Парижа і виступить 17. с. м. в Великій Опері в роли Ельзи. Ролю Льогенґріна буде сьпівати сьвітовий сьпівак Решке. Парискій Figaro називає п. С. Крушельницку »великою артисткою — російскою«.

— **П-ну Бучманівну,** бувшу артистку руского народного театру, заанґажувала дирекция краківского театру.

— **Передсмертні судороги.** В остатнім числї »Ґалїчанїн« кидає ся мов божевільний на вид конаючого москвофільства в Галичинї. Зазначивши, що при кацапах остали лише: »Народный Дом« і »Ставропигія« у Львові та „Ризниця“ в Самборі, „Галїчанїн“ взиває всїх галицких кнутопоклонників, аби не містили своїх „капиталів“ в українських товариствах, а основували свої „зачетні каси“. Дальше нападає на тов-о „Дністер“ і приказує кацапам бойкотувати се українське товариство, а вкінци переходить до способу оборони трех вище наведених москвофільских твердинь. Що-до „Народного Дома“ певний єго удержаня в кацапских руках. „Ставропигія“, після „Галїчанїна“, нїчого не робить для ширеня москвофільских „убіждений“, а при помочи своєї друкарнї могла би ширити „патріотизм“ і „просьвіщеніе“. „Ставропигійская книгарня“ пропаґує — уви, уви!! — фонетику. Всї шафи і полиці завалені там „фонетическими ізданіями“, а навіть не можна там дістати „етимольоґіческаво молитвослова“. „Галїчанїн“ радить совітови Ставропигії викинути з книгарнї всї книжки писані фонетикою (а ми додамо: решту с. є Качковского і кілька росийских книжок лишити мишам на гнїзда, а буду замкнути). Самбірску „Ризницу“ каже „Галїчанїн“ стерегчи як ока в голові. „Єсли би она — не дай Господи — попала в руки радикалів (а хотя би „українцев“, бо межи ними мала ріжниця), то все перевернулось би горі дном“.

В дописи з Тернополя „Галїчанїн“ плаче, що з „Рускої Бесїди“ викинули кацапів разом з їх орґаном і взиває двох-трех тернопільских москвофілів (бо більше нема) завязати своє „общество“ при помочи „інтелїґенциї“ провінціональної.

— **Прогульки ґімназиястів.** Ученики львівскої рускої ґімназиї орґанїзують прогульку на Чорногору на рускі Зелені сьвята. Тернопільскі ґімназияści загостять на той час до Львова.

— **Краєва шкільна рада** ухвалила побудувати дві школи 6-клясові мужеску і жіночу в Підволочиськах і 1-клясову школу в Кенїґсау, дрогобицкого повіта. Крім того к. шк. рада ухвалила устроїти в часї великих ферий с. р. *вакаційний курс* в Сокали для учительок без кваліфікациї, яким вже дарованo іспит зрілости, або ще старають ся о дарованє іспиту. Наука почне ся дня 16. липня, а скінчить ся дня 28. серпня. На курс буде принятих зі східної Галичини 25 учительок, яким удїлить ся по 50 К запомоги на час курсу. Поданя о принятє і запомогу можна вносити до дня 25. мая с. р.

— **Напади на д-ра Шустершіча** з боку всенїмців, які они розпочали вторік в радї державній, щоби єго знеславити і тим підкопати становище *Славяньского Центра*, до чого (на жаль подавали руку і лїберали словіньскі) осягнули закінченє в процесї д-ра Шустершіча і б. посла д-ра Крека против Ostdeutsche Rundschau перед судом присяжних. Редакция зложила заяву, в якій *цофнула всї напасти проти чести обидвох згаданих словіньских послів.*

— **Вісти з Буковини.** На надзвичайних зборах тов-а »Рускої Школи« в Чернівцях ухвалено завізвати Видїл сего товариства, аби він заняв ся справою видаваня фахового орґану для рускої учительства на Буковинї і ввів єго в житє з початком 1903. року.

Драматичний кружок тов-а »Зоря« в Чернівцях відограв вчера мельодраму Корженьовского »Верховинцї«.

— **Жидівско християньский компроміс.** В Кчягининї під Станиславовом відбули ся онодї вибори до громадскої ради. Виборці-християни могли без нїяких заходів вибрати в III. і II. колї своїх радних, а I. коло переважно жидівске було би вибрало 12 радних самих жидів. Однак християнам забагло ся входити з жидами в переговори, на яких вийшли лихо, бо жиди як все не додержали приреченя і в I. колї переforсували чотирох жидів більше, як було умовлено. Наслїдком сего 17 християн радних і 9 заступників зрекли ся вибору і зажадали нових виборів, бо при доповняючих виборах нїодин християнин не явив би ся при голосованю.

— **Фабрика горівок Шпрехера у Львові,** в котрій власти викрили велику контрабанду, буде мусїла заплатити 150.000 корон кари, а від 1. сїчня 1903. р. не вільно буде провадити тої фабрики під дотеперішною фірмою. Показало ся, що фабрика вирабляла більше горівок, як виказувала до оподаткованя.

— **Ґен. Ґальґочи,** командант перемиского корпуса, зістав іменований ґенеральним інспектором войск і виїхав вже до Відня.

— **»Wychowanie narodowe«.** П. Вінк. Лютославский, б. доцент краківского університету, мав в суботу і в неділю виклади на тему »народового вихованя«, і оба виклади скінчили ся скандалями. Суботнїйший виклад відбув ся на львівскій політехнїцї з рамени кружка »Захента наукова«. По викладї прелєґент просив отворити дискусию, бо — як казав — волить, аби про него говорено єму в очи, як поза очи. Перший забрав слово п. Людвик Кульчицкий і строго скритикував погляди п. Лютославского. Подразнений прелєґент прискочив до бесїдника і крикнув голосно: »Пан то фальшивє поймуєш«. На те п. Кульчицкий бухнув єго кулаками в груди так, що п. Лютославский задержав ся аж при стїнї. На сали настав пекольний вереск мущин і женщин, яких також немало було на відчитї. Крики »проч з ним« — »викинути через вікно« не умовкали, а деякі з техніків грізно наступали на горстку сторонників Кульчицкого, між якими він стояв. Вкінци п. Кульчицкий при помочи своїх сторонників вийшов зі салї. Перед будинком політехніки ще довго лаяли ся обі сторони і грозили собі палицями.

В неділю п. Лютославский мав виклад про »вихованє народове« в салї »Сокола«, а дискусия по викладї покінчила ся соромною бійкою. П. Володислав Студиїцкий хотїв пояснити суботнїшну подію на політехнїї, але публика криком не дала єму прийти до слова. Ще раз п. Студиїцкий вистувив на естраду, але кількадесять рук сїпало єго на всї сторони і тягнуло в долину. Підчас метушнї п. Студиїцкий ударив ногою в груди якогось панка, так що сей аж повалив ся на землю, однак потягнув за ноги і п. Студиїцкого. Борба на земли тревала кілька хвиль, аж на голос: »поліция йде«, оба зірвали ся і вийшли зі салї.

— **Що гублять?** В дирекциї поліциї у Львові находять ся найдені на улици дві золоті штучні щоки з повною зубнею. Не знати, хто і кому вибив такі цінні щоки?

— **»Надіслана« поезия.** Так стало тїсно на сьвітї, що сучасні поети — не всї — мусять глядїти приміщеня своїх поезий в рубриці »надіслане«. Як всї найновійші винаходи походять з Америки, так і сей спосіб розширюваня поезиї має своє гнїздо на вільній американьскій землї, а звідтам via Лондон Париж-Відень примандрував до Львова. Польскі часописи містять вже »поезиї« по 10 крейцарів від стрічки, а як у нас буде? — побачимо.

— **Новітне Геркулянум.** На французскім острові Мартінїк в малих Антилях настав перед кількома днями вибув вулькану Пелє коло місцевости Ст. Пієр. Ґубернатор острова дав дня 8. с. м. до Парижа знати, що лява випливаюча з вулькану спалила два будинки фабричні, при чім згоріло й 24 людий. Нині наспіли телєґрафічні вісти з острова св. Томи і з Ню-Йорку, після яких в Ст. Пієр на Мартінїк згинуло 40.000 людий. Дня 8. с. м. Ст. Пієр було покрите димом, парою і огнем. Виратувало ся всього лиш 20 людий. В портї згоріло 18 кораблїв разом з цїлою залогою і всїм, що на них жило. Капітана корабля, котрий без якора і маштів приплив до Санта Люция, відвезено до шпиталю. Із залоги часть згинула, а часть є смертельно хора; 11 моряків вискочило з корабля недалеко Ст. Пієр в море і всї утопили ся. Анґлїйский пароход »Еск«, що позавчера в ночи переплив коло Ст. Пієр, прибув до одного з портів покритий грубою верствою попелу мимо того, що плив на 5 миль далеко від побережа, де була катастрофа. Спущені лодки старали ся підплисти як найблизше до місця катастрофи, але не найшли анї живої душі. Видко лиш було полумінь. Як доносять нинїшні телєґрами, цїлий остров знищений: чого не заляла огниста лява, то засипане попелом і розпаленими камінями.

— **Еміль Золя в Єрусалимі.** Славний письменник пробуває тепер в Єрусалимі для робленя студиї до нової повісти. Так само, заки Золя взяв ся писати славні свої повісти »Лурд« і »Рим«, — їздив на місце збирати точні обсервациї.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних у Львові** оповіщує:

В сегорічнім лїтнім сезонї будуть переходити поміж Львовом а Бруховичами слїдуючі поїзди льокальні: від 15. мая до 14. вересня включно щоденно поїзд ч. 2255 (відходить зі Львова о год. 5. мін. 50 рано), ч. 2256 (приходить до Львова о год. 6 мін. 50 рано), ч. 2259 (відходить зі Львова о год. 3 мін. 26 пополудни)

рослою дївкою, то жив сам з нею наче з женою, поки син не прийшов до лїт, а дїти, які уродили ся за той час, почитували ся за правесні дїти того сина. Коли Осетин віддаляв ся з хати на час довгий, то виберав для своєї жінки заступника (nomulus), а дїти зроджені за єго небутности признавав завсїгди за свої власні. По смерти мужа виходить Осїтка ще й нинї за брата покійника як у жидів — а дїти з того нового подружя признавали ся за дїти покійника. Колиж у небіщика не було брата або близшого родича, за якого би Осїтка могла вийти за муж, то вільно їй було приняти в хату любовника (*хагалата*), а дїти уроджені по смерти покійника писали ся і признавали ся за правесні дїти єго. Дух єго витав над саклею і опікував ся своєю рідною.

Коли жена утече мужеви до родичів своїх, то отець віддає єму половину *урат-у* т. є. віна, що за неї взяв від молодого. Уводитель платить за уведену жінку цїну так високу, якби за єї убійство, а так само за кожде дитя, що она уводителеви вродить. За відрізане носа платило ся давнїйше до 10-ти коров, а за утяте руки або ноги так много, як і за житє.

(Дальше буде).

і ч. 2262 (приходить до Львова о год. 9 мін. 12 вечером), від 15. мая до 14. вересня включно тілько в неділї і сьвята, поїзд ч. 2257 (відходить зі Львова о год. 2 мін. 15 пополудни), ч. 2258 (приїздить до Львова о год. 3 мін. 14 попол.), ч. 2260 (приїздить до Львова о год. 8 мін. 4 вечером) і ч. 2261 (відходить зі Львова о год. 8 мін. 16 вечером). — Приїзд і від'їзд подані після часу середно еввопейского, а подрібний розклад їзди оголошено афішами. — Білєти до тих поїздів льокальних можна дістати також в зелїзничім бюрі інформацийнім (ул. Красїцких ч. 5, будинок ц. к. Дирекциї) в годинах урядових а то в будні дни від 8. рано до 3. год. попол. а в неділї і сьвята від 9. до 12. год. в полудне.

— **Дрібні вісти**. В справі процесу „Слова польского“ з Новим Словом польским о наслїдуванє заголовка і формату запав остаточний вирок. Суд першої інстанциї заборонив „Н. Сл. п.“ уживати сего заголовка, а краєвий суд затвердив вирок I інстанциї. Фрацуский консулят у Львові містить ся в домі при ул. Паньскій ч. 1. — У Львові помер Едмунд Мохнацкий, бувший президент міста. — В Білинї великій під Самбором помер Николай Білиньский, ученик V кл. ґімназ. в Самборі.

Телєґрами.

Відень, 12. мая. Ходить чутка що цїсар посередничить межи Австриєю а Угорщиною в справі пересиленя і тому доносять, що рішенє пересиленя відрочено до поладнаня буджету в австрийскій державній радї, т. є до кінця мая.

Будапешт, 12. мая. Угорска квотова депутация ухвалила на внесенє референта Фалька квоту в дотеперішній височинї 65·6 і 34·4 на дальших 10 лїт.

Берлин, 12. мая. З Ротердаму доносять, що вже є певність, що в станї королевої Вільгельміни минула небезпечність житя і королева подужає.

Берлин, 12. мая. Local Anzeiger доносить з Петербурга, що воєнний суд засудив убійника Сіпяґіна на смерть через повішенє. Розправа вела ся при замкнених дверях.

Петербург, 12. мая. Кн. Шаховский, шеф найвисшого прасового заряду, одержав димісию. Се має бути наслїдком нової системи, яку заінавґуровав мінїстер Плєве, що наміряє завести ще більші ограниченя в прасї.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна.

Найславнїйша проґрама!

від 1. до 15. мая 1902.

При співучасти війскової музики 30. п. п.

1) Гостинний виступ найзнаменитшого італїйского трансформатора драматичного артиста **Ugo Biondi** в творах: „Скандаль в реставрациї“, комедия в 1 дїї, „Echo de Piegrotta“, комічн. неаполїт. сьпів, „Страшна ніч“, драма в 1 дїї. Імітациї композиторів. Всї ролї представить самий Уґо Біонді. 2) Сензацийна новість: Фоно-Кінема-Театр: Виступ славних амер. артистів і артисток **Alec Hurley і хор, Miss Westa Tilley, The American Comedy Four, Miss Westa Victoria.** 3) **Griffith Reade Trio**, містичні комедиянти. 4) **6 сестер Harrison**, з цьвітового корса. 5) **Trio Decaruso**, ексцентричні волоцюги. 6) **The Marinos**, воздушний акт. 7) **Chevalier T. H. Crowther**, феноменальний артист унїверсальний.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятницї **High Life** представленє. Білєти вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Всїлякі

КУПОНИ

і

вильосовані

цїнні папері

виплачує без потрученя провізиї або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатиньский.

Перли шутки та вигадки

віршом і прозою

Сей справдїшний калейдоскоп віршів та добірних дотепів стане пригідною розривкою, особливо в подорожи, в почекальнях та взагалї в хвилях нудьги, коли щирий сьміх скорочує нам час і скріпляє духову силу.

Набути можна в Ставропигійскій книгарни

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подїя з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адмінїстрациї »Руслана« та в обох руських книгарнях у Львові.

Цїна примірника на велїновім папери виносить всего **30 сот.** (з почтовою пересилкою 35 сот.).

Читайте! Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кождій руській хатї находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА“**. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір европейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланєм **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ »ПРОСЬВІТИ« у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

ВІТРАКИ

цїлі зі стали або з зелїза, перевисшаючі всї конкурерцийні системи, до порушуваня млинів і господарских машин, будує

Антін Кунц

ц. і к. надворний доставець

в Mährisch Weisskirchen

Моравія, Австрия.

1(4 24)

Складайте свої ощадности в Днїстрі!

Днїстер Товариство взаїмного кредиту, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою у Львові, Ринок ч. 10 дім »Просьвіти«

Днїстер принимає вкладки щадничі і опроцентовує їх по 4% від ста. Стан вкладок 31. грудня 1901 900.193 К 53 с. на 1.063 книжочках.

Днїстер удїляє своїм членам позичок на векслї і скрипти за інтабуляциєю або при відповідній поруцї на 5½% і 1% додатку на кошти адмінїстрацї. Сплату позичок розкладає »Днїстер« догідно також до 10 лїт. Членом може бути тілько член обезпечений в »Днїстрі«, від огню. Удїл членьский виносить 50 К, вписове 2 К. Удїли вплачені по день 31. грудня 1901: 81.169 К 37 с. Членів було: 2.006. Стан позичок: 869.245 К 4 с.

Днїстер удїляє рікрічно з чистого зиску датки на публичні добродїйні рускі цїли — на церкви, бурси, шклоли і т. д. — До кінця року 1901 удїлено 8.840 К.

Інформаций в справах позичок удїляють аґенти і Дирекция.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп. приходить о годинї	Поїзд особ. приходить о годинї	до Львова
	6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
	6·20	з Чернівців (Іцкан, Галац), Чорткова
	6·50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер вк.
	7·45	з Янова
	7·40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
	8·00	„ „ на дв. головний
	8·10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	8·15	з Сокаля, Рави рускої
1.35	8·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	10·25	з Ряшова, Любачева
	11·55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
	1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
	1·23	з Янова
2·20		з Підволочиск, Копичинців на дв. Підз.
2·35		„ „ на дв. голов.
	3·14	з Брухович (15. мая до 14 вер. в нед. і сьв.
	4·40	з Самбора, Стрия, Сколього (1/5—30/9)
	5·11	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	5·35	„ „ на дв. голов.
1·45	5·40	з Чернівців, Іцкан
	5·50	з Кракова
Ніч		
	6·00	з Сокаля, Белзця і Любачева
	8·04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
	9·12	з Брухович (15. мая до 14 вер. в нед. і сьв.)
12·15	9·20	з Чернівців, Букарешту
	9·25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)
8·40	9·50	з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Розвадова
2·31		
	10·03	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	10·02	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
	10·20	„ „ „ на дв. голов.
	10·50	з Лавочного (Пешту) Хирова Калуша
	3·14	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
	3·35	„ на дворець головний

Поїзд посп. відходить о годинї	Поїзд особ. відходить о годинї	зі Львова
	6·25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
1·55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
2·09	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
	6·35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
8·30	8·40	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
2·55		
	9·00	до Лавочного, Хирова, Калуша
	9·15	до Янова
	9·50	до Белзця, Сокаля, Любачова
	10·30	до Чернівців, Потутор
	10·40	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
2·40	10·57	„ „ дв. гол.
	1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлю і сьвята
	2·15	до Брухович від 15 мая до 14. вересня в недїлї і сьвята
	3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
	3·26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
	3·30	до Ряшева, Хирова, Любачева
Ніч		
	6·10	до Станиславова, Жидачева
12·45	6·20	до Кракова Відня, Берлина, Варшави)
	6·30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни а від 16 вер. до 30 цьвіт. 1903. щоденно
	6·35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	7·10	до Сокаля і Рави рускої
	8·16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
	8·25	до Перемишля
	9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
	9·20	„ „ дв. Підзамче
	10·05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
2·51	10·30	до Іцкан, Чорткова
	11·00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
	11·10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
	11·32	„ „ дв. Підзамче
	4·15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
	5·50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білєти всякого рода і розклади їзди.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**

З друкарнї В. А. Шийковского.